

Barn- och utbildningsförvaltningen

Barn- och utbildningskontor

Jenny Wikby

0372-78 94 11

jenny.wikby@ljungby.se

BUN

Yttrande angående motion om att stoppa utomstående företags försäljning på kommunala skolor:

Sammanfattning av ärendet

Skolfotografering har traditionsenligt förekommit under lång tid i skolan. Gruppfotografier på klasser och andra grupper tas i början på läsåret men det förekommer även att porträttfoton tas. Erbjudandet från företagen innebär att skolkatalog och porträttfoton erbjuds i samma erbjudande. Det kommer hem med posten och familjen får välja om man vill ha något av dessa alternativ. Det kommer inget annat automatiskt hemskickat. Försäljning sker om vårdnadhavare aktivt väljer att beställa dem. Det finns inget köptvång för familjer när det gäller gruppafoton eller porträttfotografier.

Det är utomstående, specialiserade företag som arbetar med fotograferingen. Elevråden brukar få- och ta ansvar för genomförandet med stöd från skolan.

Skolan har ett användningsbehov av skolkatalogen vid till exempel vikariesituationer. Skolledningen använder sig också av gruppfotografier och även andra myndigheter, som exempelvis polisen, kan använda sig av skolkatalogen vid behov. Det har visat sig viktigt vid akuta händelser att kunna identifiera personer snabbt. Det kan ses som en trygghets- och säkerhetsfråga att ha fotografier på elever. Under det föregående året förhandlade förvaltningen fram ett avtal med företaget som hade ansvar för fotografering så att skolkatalogen blev gratis. Det innebär att familjer då helt gratis fick skolkatalogen. Innevarande läsår finns det en kostnad för skolkatalogen men den kan inte betraktas som hög.

Studenters firande innebär kostnader för familjer men de aktiviteter och produkter som säljs och som kostar pengar är fristående från skolan. Däremot

är det oftast elevrådet som organiserar inköp av studentmössor och andra tillbehör. De anordnar även en bal och även andra aktiviteter kan förekomma i samband med studenten. Skolans ansvar för elevrådets aktiviteter är att stödja ungdomarna att bli demokratiska medborgare och sträva efter en fin avslutning på studierna.

Principen om en avgiftsfri utbildning i grundskolan och motsvarande skolformer en av hörnstenarna i den svenska utbildningspolitiken. Rätten till en likvärdig utbildning av hög kvalitet får aldrig vara beroende av individens ekonomiska förutsättningar och därför ska utbildningen i grundskolan vara avgiftsfri. Av skollagen (2010:800) framgår att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmåltider.

Skollagen anger dock att det trots detta får förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad. Regeringen tydliggjorde i förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 374) att om kostnaden är regelbundet återkommande kan den sammanlagt bli påfrestande för ett hushåll med svag ekonomi och att det därför krävs att skolan noga överväger när och hur ofta denna möjlighet ska utnyttjas.

Det är huvudmännen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna och för att eventuella enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad inte blir påfrestande för hushållen.

Skolorna i Ljungby kommun är avgiftsfria. Fotografering till skolkatalog inklusive porträtt och studentfirande kan inte räknas som skolavgifter då de är frivilliga och utan köptvång. Rektorerna följer bestämmelserna och skollagen. Det finns ett behov av att fotografera grupper. Det skapar även gemenskap och sammanhållning i grupperna enligt elevrådet på Sunnerbogymnasiet.

Konsekvensanalys vid ett beslut att stoppa försäljning av utomstående företag på skolor:

Skolorna får själva fotografera sina klasser utan att ta in utomstående företag. Det blir i så fall ett merarbete för skolan att ordna det. Det blir dyrare för skolan och elevernas intresse för gruppfotofering kan minska.

Det är svårt med gränsdragning kring vad som räknas som utomstående företag. Räknas UF företagen som utomstående så kan de inte sälja sina produkter inom skolan. Entreprenörskap ska uppmuntras och är en del av läroplanen och finns som kurs inom gymnasieskolan. Kursen bygger på att eleverna ska lära sig att starta ett företag, marknadsföra och sälja.

Familjer som önskar porträttbilder får ordna detta själva.

Elevrådet på Sunnerbogymnasiet menar att deras arbete påverkas negativt av ett politiskt beslut i den här riktningen. Ramarna för vad de får göra blir snävare ”snart finns det inget vi får göra längre” är ett citat från elevrådet. ”Vi är vuxna och kan ta egna beslut” är ett annat citat från elevrådet på Sunnerbogymnasiet.

Det blir färre aktiviteter som skapar gemenskap för eleverna när skolkatalog förbjuds och när studentmössorna inte får utprovas tillsammans.

Konsekvensanalys vid ett beslut att avslå motionen

Elevråden med stöd av skolans personal får fortsatt förtroende i att bjuda in olika företag till aktiviteter och försäljning av produkter. Det är valfritt att delta i- och köpa produkter som visas upp. Det kan innebära att elever med en snävare ekonomi får avstå vissa aktiviteter/inköp. Det kan dock inte anses vara skolavgifter som avstås.

Elever får träna på att skapa/delta i aktiviteter som är gemensamhetsskapande och på att jämföra priser.

Förslag till beslut 1:

Rektor stödjer elevråden i arbetet med fotografering och inköp inför avslutningar. Elevråden med stöd av skolans personal kan bli tydligare med visa på mer kostnadsneutrala förslag vid försäljning, te x via internet.

Skollagen reglerar redan att skolavgifter inte ska förekomma och utredningen visar att skollagen följs. Ljungby kommuns interna regler reglerar att skolan är avgiftsfri. Rektorer har ansvar för att följa skollagen och Ljungby kommuns regler att skolan är kostnadsfri.

Förslag till beslut 2:

Alla utomstående företag förbjuds att sälja till elever på skolor i Ljungby kommun.

Om du svarar ja på någon utav frågorna ska du fylla i checklistan för det berörda området och bifoga den med tjänsteskrivelsen.

1. Barnkonventionen

Ärendet berör barn. En barnkonsekvensanalys bör göras i enlighet med FN:s barnkonvention.

Ja Nej

2. Jämställdhet

Ärendet berör jämställdheten mellan kvinnor och män/pojkar och flickor. En analys bör göras i enlighet med Ljungby kommuns jämställdhetsplan.

Ja Nej.

3. Tillgänglighet

Beslutet berör personer med funktionsnedsättning. En analys bör göras i enlighet med Handlingsplan för tillgänglighet i Ljungby.

Ja Nej.

4. Hållbar utveckling

Beslutet påverkar ekologisk/ekonomisk/social hållbarhet. En analys bör göras i enlighet med Plan för hållbar utveckling.

Ja Nej.

Underskrift av förvaltningschef

Underskrift av tjänsteman